

TAAPERO-PÄIVÄKOTIEN
TURVALLISUUSSUUNNITELMA

Kristina Helander

Opinnäytetyö, Syksy 2010

Diakonia-ammattikorkeakoulu,
Diak Etelä, Helsinki

Sosiaalialan koulutusohjelma

Sosionomi (AMK)

Lastentarhanopettajan
virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Helander, Kristina. Taapero-päiväkotien turvallisuussuunnitelma. Helsinki, syksy 2010, 32 s., 1 liite.

Diakonia- ammattikorkeakoulu, Diak Etelä, Helsinki. Sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi (AMK) + lastentarhanopettajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tavoitteena oli tehdä toimiva ja kattava turvallisuussuunnitelma Taapero-päiväkodeille. Taapero-päiväkodit tuottaa lasten päivähoito- sekä esiopetuspalveluita. Päiväkodit ovat perustettu vuonna 2004, ja ne ovat yksityisen yrittäjän omistamat.

Turvallisuussuunnitelma on kirjallisen osan liitteenä. Kirjallisessa osuudessa käsitellään päivähoiton tuottamiseen liittyviä lakeja ja yksi-kuusivuotiaiden lasten kehityshaasteita sekä arvioin prosessin kokonaisuutena. Taapero-päiväkotien toimitusjohtaja oli tiiviisti mukana turvallisuussuunnitelman laatimisessa; laadin suunnitelman hänen pyynnöstään.

Kirjallisen osuuden olen laatinut itsenäisesti. Turvallisuussuunnitelman teossa oli mukana Taapero-päiväkotien henkilökunta sekä toimitusjohtaja. Suunnitelman tarkoitus on auttaa henkilökuntaa jatkuvassa prosessissa ylläpitää lasten sekä henkilökunnan turvallisuutta päiväkodissa, sekä auttaa uutta työntekijää perehtymään työhönsä

Turvallisuussuunnitelma otetaan käyttöön syksyllä 2010, ja sitä tullaan Taapero-päiväkodeissa päivittämään puolivuositain. Yrittäjän laajentaessa toimintaansa jo olemassa olevaa turvallisuussuunnitelmaa voi käyttää apuna uusien päivähoitoyksiköiden suunnitelmien luonnissa.

Asiasanat: päivähoito, turvallisuus, lapset

ABSTRACT

Helander, Kristina

Safety plan for Taapero daycare centres.

32 p., 1 appendix. Language: Finnish. Helsinki, Autumn 2010.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services.
Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of this thesis was to plan a functional and comprehensive safety plan for two Taapero daycare centres, which offer both day care and preschool services. The daycare centres have been established in 2004 and they are owned by a private entrepreneur.

The safety plan is an appendix of the written part of the thesis. The safety plan is a folder of 30 pages. In the written section I discuss the laws related to day care services and developmental challenges of children aged 1-6 years. I also estimate the thesis process as a whole. The CEO of the Taapero daycare centres who had commissioned the plan followed closely this process. I prepared the written part independently after consulting the personnel and receiving their feed back on the first version.

The purpose of the plan is to assist personnel in the continuous process of maintaining the safety of children and personnel. In addition, the plan aims to help a new member of the personnel to become acquainted with their job description. The safety plan is going to be introduced during autumn 2010, and it will be updated semiannually. This plan can also be a valid aid for the CEO of Taapero daycare centres when planning new centres.

Keywords: daycare, safety plan, safety, children

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET JA ARVIOINTI	7
2.1 Opinnäytetyön tavoitteet ja toteutussuunnitelma.....	7
2.2 Taapero-päiväkodit opinnäytetyön toteutusympäristönä	8
2.3 Arviointisuunnitelma.....	9
3 LAPSET PÄIVÄHOIDOSSA.....	11
3.1 Suomalainen päivähoitojärjestelmä	11
3.2 Lasten päivähoitoa säätelevät lait ja säädökset.....	13
3.3 Päiväkodin turvallisuutta käsittelevät lait ja säädökset.....	14
4 LAPSET PÄIVÄKODISSA.....	19
4.1 Taapero-päiväkotien varhaiskasvatusnäkemys	19
4.2. Yksi- ja kaksivuotiaat päiväkodissa	20
4.3 Kolme–kuusivuotiaat päiväkodissa.....	23
4.3 Kolme–kuusivuotiaat päiväkodissa.....	23
5 TURVALLISUUSUUNNITTELU	26
5.1 Lait sekä säädökset	26
5.2 Turvallisuussuunnittelun tarkoitus	26
6 TURVALLISUUSUUNNITELMAN LAATIMINEN	28
6.1 Tarvekartoitus	28
6.2. Turvallisuussuunnitelman rakentuminen yhteistyössä Taapero-päiväkotien henkilökunnan kanssa.....	29
7 ARVIOINTI.....	30
7.1 Prosessin arviointi	30
7.2 Turvallisuussuunnitelman arviointi.....	31
7.3 Lopuksi	32
LÄHTEET	34
LIITE 1 Taapero-päiväkotien turvallisuussuunnitelma	35

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöprosessi lähti käyntiin syksyllä 2008, jolloin osallistuin Kirkkonummen kunnan järjestämään turvallisuussuunnitelmakoulutukseen. Tällöin sain idean tehdä opinnäytetyön Taapero-päiväkodeille. Opinnäytetyö eteni siten, että kartoitin, mitä opinnäytetyön tulee sisältää ja miten opinnäytteen voi toteuttaa produktiivisena. Turvallisuussuunnitelmaproduktio eteni tarvekartoituksen, havainnoinnin, suunnittelun ja kommentoinnin jälkeen kirjaamisvaiheeseen. Kirjallisessa osiossa käsittelen asioita, jotka liittyvät lasten turvallisuuteen päivähoitossa. Etsin tietoa ja havainnoin niitä asioita, mitä kuuluu varhaiskasvatukseen ja lasten elämään päiväkodissa.

Taapero-päiväkotien turvallisuussuunnitelman tavoitteena on auttaa päiväkotien henkilökuntaa luomaan hoitolapsille turvallinen ympäristö kasvamiselle, oppimiselle ja ennen kaikkea leikkimiselle. Turvallisuussuunnitelman tavoitteena on myös parantaa ja ylläpitää henkilökunnan työturvallisuutta (liite 1). Taapero-päiväkodit on Kirkkonummen Sundsbergissä toimiva yksityistä päivähoitoa sekä esiopetuspalveluita tuottava yritys.

Turvallisuussuunnitelma on suunnitelma, ohjekirja, joka tulee olla jokaisessa päiväkodissa, ja suunnitelma tulee päivittää vuosittain. Taapero-päiväkodin henkilökunta pyritään sitouttamaan suunnitelman noudattamiseen. Suunnitelman avulla henkilökunta voi parantaa mahdollisuuksiaan luoda turvallista ja välittävää ilmapiiriä sekä huolehtia fyysisen ympäristön turvallisuudesta niin hoitolapsille kuin työyhteisöllekin. Turvallisuussuunnitelmaa voi käyttää uusien suunnitelmien pohjana yrittäjän laajentaessa toimintaansa. Suunnitelmasta on hyötyä kaikille, jotka ovat tai tulevat töihin Taaperoille. Lukemalla suunnitelman he saavat käsityksen siitä, mitä työ päiväkodeilla on. Suunnitelma voi omalta osaltaan auttaa uuden työntekijän perehtymistä työhönsä.

Taapero-päiväkodeissa annettava varhaiskasvatus on pienten, yksi-kuusivuotiaiden lasten kasvatusta, jonka tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Yhteiskunnan järjestämä, valvoma ja tukema varhaiskasvatus koostuu hoidon, kasvatuksen ja

opetuksen kokonaisuudesta. Kunnat ja yksityiset tahot tuottavat varhaiskasvatuspalveluja. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ohjaavat valtakunnallisesti varhaiskasvatuksen sisällöllistä toteuttamista (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005).

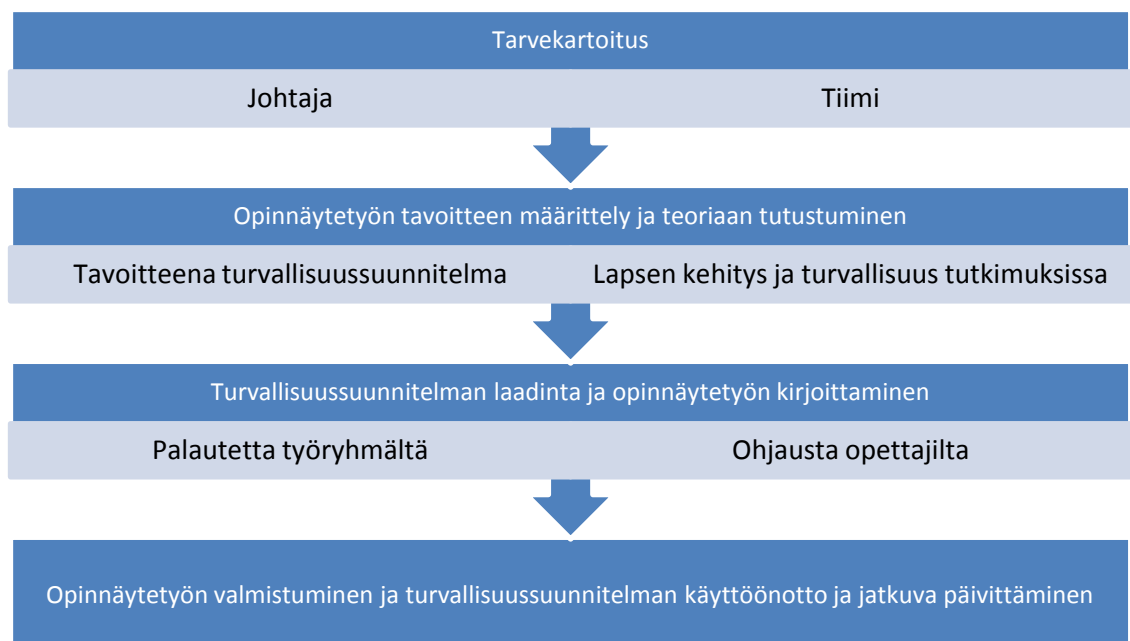
Yhdistyneiden kansakuntien lasten oikeuksien julistuksen pohjalta nousevat seuraavat lapsen perusoikeudet, joiden tulee täytyä myös hyvässä päivähoitossa. Näitä ovat lapsen oikeus turvallisiin ihmissuhteisiin; turvattuun kasvuun, kehittymiseen ja oppimiseen sekä turvattuun ja terveelliseen ympäristöön, jossa voi leikkiä ja toimia monipuolisesti, tulla ymmärretyksi ja kuulluksi ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti, saada tarvitsemaansa erityistä tukea ja saada opetusta omaan kulttuuriin, äidinkieleen ja uskontoon tai katsomukseen. (Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien julistus 1989.)

Koska tässä projektissa oli tilaajana nopeasti kasvanut ja yhä kasvuhakuinen yritys, tein turvallisuussuunnitelmasta perinteiseen päiväkodin turvallisuussuunnitelmaan verrattuna laajemman ja monipuolisemman kokonaisuuden tilaajan tarpeet ja toiveet huomioiden. Turvallisuus – fyysinen ja psyykkinen – on tässä suunnitelmassa huomioitu pedagogisesti perinteistä laajemmassa näkökulmassa.

2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET JA ARVIOINTI

2.1 Opinnäytetyön tavoitteet ja toteutus suunnitelma

Opinnäytetyöni tavoitteena on laatia toimiva ja käyttökelpoinen turvallisuussuunnitelma Taapero-päiväkotien henkilökunnan käyttöön. Suunnitelmaa on tarkoitus käyttää lasten turvaksi, turvallisuussuunnitelman voi myös antaa vanhemmille tiedoksi siitä, että päiväkodissa on kiinnitetty erityistä huomiota lasten ja henkilökunnan turvallisuuden takaamiseksi. Opinnäytetyö on produktio-muotoinen. Turvallisuussuunnitelma on kirjallisen raportin liitteenä.

Kuvio 1. Opinnäytetyön toteutus suunnitelma.

Opinnäytetyön toteutus suunnitelma oli nelivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa etsin tietoa ja tutustuin Kirkkonummen kunnan antamiin ohjeisiin turvallisuussuunnittelusta sekä haastattelin Taapero-päiväkotien toimitusjohtajaa. Kyselin myös henkilökunnalta heidän toiveitaan ja ajatuksiaan turvallisuudesta ja sen ylläpitämisestä. Toisessa vaiheessa etsin kirjallisuudesta sekä Internetistä tietoa päiväkotien turvallisuudesta ja sen ylläpitämistä sekä lasten eri ikävaiheiden kehityshaasteista. Kolmannessa vaiheessa kokosin

turvallisuussuunnitelman omaksi kansioon ja liitin kansioon liitteiksi päiväkotien pihakuvat, sisäkuvat, ilmakuvat sekä luettelot, joihin kirjataan lasten tiedot, lasten huoltajien tiedot sekä henkilökunnan tiedot. Kansioon voi laittaa liitteiksi kaikkea, minkä henkilökunta kokee liittyvän turvallisuuteen, muun muassa henkilökunnan ohjeistuksen työterveyshoitoon. Neljänneksi ja viimeiseksi kirjoitin työn esitarkastusmuotoon sekä tarkistin tietojen ja viittausten oikeellisuuden.

2.2 Taapero-päiväkodit opinnäytetyön toteutusympäristönä

Taapero-päiväkodit on Kirkkonummen Sundsbergissä toimiva yksityinen päiväkotiyritys, joka toteuttaa varhaiskasvatusta sekä esiopetusta 1–6-vuotiaille lapsille. Päiväkodissa on hoidossa yhteensä 65 lasta, jotka on jaettu kolmeen pääryhmään. Pääryhmissä lapset on jaettu pienryhmiin, joita ohjaa oma vastuukasvattaja. Taapero-päiväkodit muodostuvat kahdesta erillisestä rakennuksesta. Toinen on nimeltään Sundsbergin Taaperot ja toinen on Pehtorin Taaperot. Kummallekin talolle on laadittu omat palo- ja pelastussuunnitelmat; tämä turvallisuussuunnitelma on yhteinen. Suunnitelma sisältää tiedot kiinteistöistä, henkilöstöstä ja hoidossa olevista lapsista sekä riskikartoituksen, ohjeet mahdollisten ongelmatilanteiden varalle ja tiedot viranomaisyhteistyöstä ja lähiympäristöstä. Toimintayksikössä toimii yksitoista työntekijää sekä päiväkodin hallinnollinen johtaja. Lapsia on hoidossa 21 Pehtorin Taaperoissa ja Sundsbergin Taaperoissa 44. Sundsbergin Taaperoiden lapsilukumäärään kuuluu myös kymmenen lapsen esiopetusryhmä. Satunnaisia vierailijoita ovat muun muassa erityislastentarhanopettajat ja puheterapeutit sekä oppisopimusopiskelijoiden opettajat. Päiväkodit palvelevat perheitä arkipäivisin, Sundsbergin Taaperot kello 6.45–17.15 ja Pehtorin Taaperot kello 7.15–17.30.(Oma muistio.)

Kirkkonummen Sundsbergin kylässä asuu noin 1100 henkilöä. Alue on rakennettu kokonaisuudessa 2000-luvulla, eli koko kunnallistekniikka sekä rakennukset ovat nykyajan vaatimusten mukaisia. Sundsbergin kylä rajoittuu pohjoiseen ja itään päin peltoalueisiin, lännessä joenuomaan ja etelässä

Sundsbergin tiehen, joka johtaa kantatie 51:lle, Masalan asuinalueelle ja kantatie 50:lle, tunnetummin Kehä III:lle. Sundsbergin kylään on rakennettu noin 350 puutaloa, jotka ovat tyypiltään joko erillistaloja tai rivitaloja. Alueen keskellä kulkee päätie, jolla on vilkas liikenne aamukahdeksan ja iltapäiväviiden aikaan. Päätieltä kääntyy teitä molemmin puolin korttelimaisiin taloalueisiin. Kortteleiden sisäpihoille on rakennettu suojaisia leikki- ja virkistysalueita. Alueelle on rakennettu jalkapallokenttä, asfalttikenttä ja rantalentopallokenttä sekä useita leikkipuistoja asukkaiden käyttöön. Ympäröivät pellot ja metsäalueet ovat suosittuja ulkoilupaikkoja, ja Taaperotkin niitä käyttävät ahkerasti.(Oma muistio.)

Taapero-päiväkodit oli oivallinen ympäristö toteuttaa opinnäytetyötä. Työlläni oli toimitusjohtajan myötämielisyys osanaan, sain käyttää oman tarpeeni mukaan työaikaa sekä materiaaleja päiväkodeilla. Opinnäytetyöllä oli tilaus työelämästä, sillä jokaisella päiväkodilla tulee olla ajantasainen ja toimiva turvallisuussuunnitelma, josta on hyötyä ennen sekä jälkeen turvallisuuden vaarantumisen. Henkilökunnalta sain ideoita ja ajatuksia, mitä voisin liittää työhöni, ja keskustelin heidän kanssaan siitä, että ovatko he huomanneet puutteita turvallisuudessa tai miten he haluaisivat, että turvallisuuteen liittyvät asiat huomioitaisiin. Turvallisuussuunnittelun pääpaino Taapero-päiväkodeissa on ennaltaehkäisyssä. Aikuisten velvollisuus on taata hoitolasten turvallisuus ja reagoida oikein, jos turvallisuus vaarantuu. Taapero-päiväkodeissa on tämän opinnäytetyön innoittamana kiinnitetty huomioita erityisesti psyykkisen turvallisuuden takaamiseen. Lapsiryhmät sekä lapsi–hoitaja-suhteet pyritään säilyttämään mahdollisimman muuttumattomina, päivärytmi on selkeä ja tarkka ja fyysisen läheisyyden antamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota.(Oma muistio.)

2.3 Arviointisuunnitelma

Turvallisuussuunnitelman runko oli valmiina keväällä 2009, jolloin se oli esiluvussa toimitusjohtajalla sekä henkilökunnalla. Sain muutamia korjausehdotuksia ja ehdotuksien pohjalta tein joitakin muutoksia itse

suunnitelmaan. Palautetta pyysin työllässä ja henkilökohtaisesti, keskustelin toimitusjohtajan kanssa sekä havainnoin arkea päiväkodeilla. Tehtävään määrätty henkilökunnan jäsen tulee käymään turvallisuussuunnitelman läpi elokuussa, kun uusi lukukausi päivähoidossa alkaa. Henkilökunnan velvollisuus tulee olemaan suunnitelman lukeminen, sisäistäminen sekä perehdyttäminen uusille työntekijöille. Kirkkonummen kunnan ohjeiden mukaan turvallisuussuunnitelma tulee päivittää kahdesti vuodessa ja näin Taaperoillakin tullaan tekemään.

Henkilökunnalla on elo- ja tammikuussa suunnittelu- ja koulutuspäivät, joiden aikana turvallisuuskysymyksiä on helppo käsitellä. Arvioinnin yhteydessä kirjataan muutokset, päivitetään ne turvallisuussuunnitelmaan ja tulostetaan kansioon uusin versio. Vanhentuneet versiot hävitetään asianmukaisesti.

Opinnäytetyön arviointiprosessi etenee ryhmäohjauksessa saadun vertaistuen sekä ohjaavilta opettajilta saadun palautteen avulla. Opinnäytetyö rakentui yhteistyössä ohjaavan opettajan sekä toimitusjohtajan kanssa. Opettajan ja toimitusjohtajan antama palaute ovat tärkeitä opinnäytetyöprosessin etenemisen kannalta ensinnäkin siksi, että työelämän tilaus tulee huomioiduksi koko prosessin ajan. Toiseksi opettajan antama palaute pitää huolen siitä, että opinnäytetyö noudattaa opinnäytetöille asettuja vaatimuksia. Opinnäytetyön on tarkoitus olla sekä työelämää että opiskelijan ammatillista kasvua palveleva. Ammatillinen kasvu tulee yhteistyön tekemisen kautta sekä opiskelijan oman arvioinnin kautta. Arviointiosuus käsittää produktion, turvallisuussuunnitelman, kirjallisen osuuden sekä prosessin kulun arvioinnin.

3 LAPSET PÄIVÄHOIDOSSA

3.1 Suomalainen päivähoitojärjestelmä

Ebeneser-säätiö on maassamme varhaiskasvatuksen ja lastentarhanopettajakoulutuksen edelläkävijä. Hanna Rothman aloitti Pohjoismaiden ensimmäisen kansanlastentarhan vuonna 1888. Yhdessä Elisabeth Alanderin kanssa hän aloitti lastentarhanopettajien koulutuksen Helsingissä, Sörnäisten kansanlastentarhassa vuonna 1892. Tätä aiemmin Uno Gygnaeus oli järjestänyt muutamia kokeellisia lastentarhoja. Pitkästä historiasta johtuen Suomi on lastentarhatoiminnan uranuurtaja Pohjoismaissa. Myöhemmin lastentarhat siirtyivät Helsingin kaupungin omistukseen, ja opettajien koulutus valtiollistettiin vuonna 1977. (Karila, Kinos & Virtanen 2001, 62–68.) Vuonna 1993 lakia lasten päivähoidosta muutettiin siten, että laki sisältää niin sanotun subjektiivisen päivähoito-oikeuden. Jokaiselle lapselle, jolle haetaan päivähoitopaikkaa, tulee sellainen järjestää.

Varhaiskasvatus on pienten lasten kanssa tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Jokainen yksilö kun on ainutkertainen ja niiden ryhmien ja kulttuurien muovaama, joihin hän kuuluu. Erityisen suuri vaikutus on sillä, kenen kanssa yksilö toimii. (Karila ym. 2001, 37.) Hyvän varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi tarvitaan vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten yhteistyötä, niin sanottua kasvatuskumppanuutta. Perheiden ja kasvattajien yhteisen kasvatustehtävän tulisi muodostaa lapsen kannalta hyvä ja toimiva kokonaisuus. Yhteiskunnan järjestämä, valvoma ja tukema varhaiskasvatus koostuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudesta. Kokonaisuuden tulee olla suunnitelmallista ja tavoitteellista vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa, jossa lapsen omaehtoisella leikillä on keskeinen merkitys. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 13–14.)

Laadukkaan varhaiskasvatuksen lähtökohtana on kasvatustieteelliseen tietoon ja tutkimukseen sekä pedagogisten menetelmien hallintaan perustuva kokonaisvaltainen näkemys lasten kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta.

Varhaiskasvatuksessa hyvin keskeistä on ammattitaitoinen henkilöstö. Hyvän varhaiskasvatuksen kannalta on olennaista, että koko kasvatusyhteisöillä ja jokaisella yksittäisellä kasvattajalla on vahva ammatillinen osaaminen ja tietoisuus työstään ja sen kehittämisestä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 13–14.)

Varhaiskasvatusta järjestetään valtakunnallisten linjausten mukaisesti varhaiskasvatuspalveluissa, joista keskeisimpiä ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito eri muotoineen sekä erilainen perheille avoin toiminta. Varhaiskasvatuspalveluja tuottavat kunnat, järjestöt, yksityiset palveluntuottajat ja seurakunnat. Esiopetus on tavallisesti vuotta ennen oppivelvollisuuden alkamista tarjottavaa opetusta ja kasvatusta. Varhaiskasvatus, esiopetus ja koulujen tarjoama perusopetus muodostavat lapsen kehityksen kannalta eteenpäin menevän polun. Varhaiskasvatuksen piiriin kuuluvat myös ne lapset, jotka ovat jo oppivelvollisuusikäisiä mutta käyttävät varhaiskasvatuspalveluita. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005. 13–14.)

Vanhemmilla on oikeus saada alle kouluikäisille lapsilleen kunnan järjestämä päivähoitopaikka vanhempainrahakauden jälkeen, eli tavallisesti äidin palatessa työhön tai opintojen pariin. Vanhempainrahakausi päättyy, kun lapsi on noin kymmenen kuukauden ikäinen. Päivähoidossa lapsi saa turvallisen hoitopaikan, ja samalla pyritään edistämään hänen tasapainoista kehitystään. Suomalaisessa päivähoidossa yhdistyvät hoito, kasvatus ja opetus. Päivähoidossa tulee kunnioittaa vanhempien vakaumuksia uskonnollisessa sekä muussa kasvatuksessa. Kunnan tulee myös huolehtia siitä, että lasten päivähoitoa on saatavissa kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin sitä tarvitaan. Hoito on myös pyrittävä järjestämään sinä vuorokauden aikana, jolloin hoitoa tarvitaan. Jos vanhemmat aloittavat työn tai opiskelun, päivähoitopaikka lapselle järjestetään kahden viikon kuluessa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2010.)

Lapsen kieli ja kulttuuri otetaan päivähoidossa huomioon. Suomen-, ruotsin- ja saamenkielisille lapsille järjestetään päivähoitoa heidän äidinkielellään. Muunkielisten lasten kieltä ja kulttuuria tuetaan yhteistyössä kyseisen kulttuurin edustajien kanssa. Päivähoito voi olla kokopäiväistä (kuitenkin enintään 10

tuntia vuorokaudessa) taikka osapäiväistä (enimmäiskesto 5 tuntia vuorokaudessa). Kokopäivähoidon enimmäismaksu kuukaudessa on 233 €. Mikäli lapsen kokopäivähoito on enintään seitsemän tuntia päivässä, päivähoitomaksu on 80 prosenttia tulojen mukaisesta kokopäivämaksusta. Jos maksu jää alle 21:een euroon lasta kohden kuukaudessa, maksua ei peritä lainkaan. Mikäli samasta perheestä on useampi kuin yksi lapsi kunnan järjestämässä päivähoidossa, peritään nuorimmasta hoidossa olevasta lapsesta korkein perheen tulojen perusteella määräytyvä maksu. (Kirkkonummen kunta 2009.)

Kirkkonummen kunnan alueella päivähoitoa toteuttavat Taapero-päiväkodit valtakunnallisten ohjeiden mukaisesti. Toiminnasta vastaa yksityinen lasten päivähoitopalveluja tuottava yritys. Toimintaa valvoo Kirkkonummen kunnan päivähoitoyksikkö osana kunnan opetuspalveluita. Taapero-päiväkodeissa viisi hoitopäivää viikossa sisältävä hoitomaksu on 272 euroa kuukaudessa riippumatta lapsen iästä tai perheen hoidossa olevien lasten lukumäärästä. Taapero-päiväkodit saa Kansaneläkelaitokselta yksityisen hoidon tukea lasta kohden 510–710 euroa kuukaudessa, sekä 150 euroa Kirkkonummen kunnan maksamaa niin sanottua Kirkkonummi-lisää. (Oma muistio.)

3.2 Lasten päivähoitoa säätelevät lait ja säädökset

Laki ja asetus lasten päivähoidosta (36/1973 ja 603/1996) luovat edellytykset, joista säädetään perusopetusta koskevassa lainsäädännössä. Silloin kun esiopetusta järjestetään päivähoitopaikassa, esiopetukseen sovelletaan täydentävänä päivähoidon lainsäädäntöä. (Laki lasten päivähoidosta 36/1973 ja asetus lasten päivähoidosta 239/1973.)

Lain mukaan päivähoidon tavoitteena on tukea päivähoidossa olevien lasten koteja näiden kasvatustehtävässä. Tätä kutsutaan kasvatuskumppanuudeksi. Päivähoito yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä. Päivähoidon tulee omalta osaltaan taata lapselle turvalliset ihmissuhteet, lapsen kehitystä tukevaa monipuolista toimintaa sekä

lapsen lähtökohdat huomioon ottaen suotuisa kasvuympäristö. Lain mainitut kohdat ilmoitusvelvollisuudesta koskevat erityisesti yksityisiä päivähoidon toimijoita, kuten Taapero-päiväkoteja, sillä niissä säädetään päivähoidon tuottamisen ilmoittamisesta sekä sosiaalihuoltolain määräämän toimielimen valvonnanalaisuudesta. (Laki ja asetus lasten päivähoidosta 36/1973 ja 603/1996.)

Laissa lasten päivähoidosta on säädetty henkilöstön määrä sekä ammatilliset kelpoisuudet. Neljää alle kolmevuotiasta lasta kohden tulee olla työssä yksi ammatillisen kelpoisuuden omaava kasvatustieteen vastuullinen henkilö. Seitsemää yli kolmevuotiasta lasta kohden on sama sääntö. Ammatillinen kelpoisuus lastentarhanopettajan tehtäviin on henkilöillä, joka on suorittanut vähintään kasvatustieteen kandidaatin tutkinnon, johon sisältyy lastentarhanopettajan koulutus, tai sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon. Ammattikorkeakoulututkintoon tulee sisältyä varhaiskasvatukseen ja sosiaalipedagogiikkaan suuntautuneet opinnot sen laajuisina kuin valtioneuvoston asetuksella (272/2005) säädetään.

Päivähoitotoimintaa määrittää myös laki ja asetus yksityisten sosiaalipalveluiden valvonnasta (603/1996 ja 1208/1996). Yksityisiä sosiaalipalveluja antavan toimintayksikön, päivähoito luetaan sosiaalipalveluihin. Päivähoiton tulee olla terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan yksikössä annettavalle hoidolle, kasvatukselle ja muulle huolenpidolle sopivaa (Laki yksityisistä sosiaalipalveluista 603/1996). Lääninhallituksen tulee keskeyttää yksityisten sosiaalipalveluiden tuottajan toiminta tai kieltää yksikön käyttö, jos toiminnasta tai toimitiloista aiheutuu vaaraa asiakkaiden kehitykselle, turvallisuudelle, terveydelle tai hengelle (Laki ja asetus yksityisten sosiaalipalveluiden valvonnasta 603/1996 ja 1208/1996).

3.3 Päiväkodin turvallisuutta käsittelevät lait ja säädökset

Turvallisuussuunnitelmaa laadittaessa on tärkeää olla tietoinen kaikista niistä laeista ja säädöksistä, jotka säätelevät päiväkotien toimintaa. Tällaisia ovat

työturvallisuutta, työsuojelua, työterveyshuoltoa, kuluttajapalvelujen tuottamista, terveydensuojelua, elintarvikkeiden valmistusta, kuljetusta ja jakelua sekä pelastustoimintaa käsittelevät lait ja säädökset. Seuraavassa käsittelen kutakin lakia ja sen merkitystä päiväkodin toimintaan.

Työturvallisuuslain (738/2002) tarkoituksena on parantaa työympäristöä ja työolosuhteita työntekijöiden työkyvyn turvaamiseksi ja ylläpitämiseksi sekä ennaltaehkäistä ja torjua työtapaturmia, ammattitauteja ja muita työstä ja työympäristöstä johtuvia työntekijöiden fyysisen ja henkisen terveyden haittoja. Lain yleinen soveltamisala on työsopimuksen perusteella tehtävä työ sekä virkasuhteessa tai siihen verrattavassa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa tehtävä työ. Työnantaja on tarpeellisilla toimenpiteillä velvollinen huolehtimaan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Tässä tarkoituksessa työnantajan on otettava huomioon työhön, työolosuhteisiin ja muuhun työympäristöön samoin kuin työntekijän henkilökohtaisiin edellytyksiin liittyvät seikat. Huolehtimisvelvollisuuden laajuutta rajaavina tekijöinä otetaan huomioon epätavalliset ja ennalta arvaamattomat olosuhteet, joihin työnantaja ei voi vaikuttaa, ja poikkeukselliset tapahtumat, joiden seurauksia ei olisi voitu välttää huolimatta kaikista aiheellisista varotoimista. (Työturvallisuuslaki 738/2002.)

Työturvallisuuslaissa todetaan myös, että työnantajan on suunniteltava, valittava, mitoitettava ja toteutettava työolosuhteiden parantamiseksi tarvittavat toimenpiteet. Tämä tarkoittaa sitä, että hoidettavia lapsia ei saa olla liikaa ammatillisen pätevyyden omaavaa kasvattajaa kohden. Lisäksi päiväkodin fyysinen ympäristö tulee olla päivähoitotoimintaan sopiva. (Työturvallisuuslaki 738/2002.)

Laissa työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta (44/2006) ja työterveyshuoltolaissa (1383/2001) säädetään työsuojelua koskevien säännösten noudattamisesta sekä työnantajan ja työntekijöiden välisestä työsuojelun yhteistoiminnasta työpaikalla. Lain tarkoituksena on varmistaa työsuojelua koskevien säännösten noudattaminen sekä parantaa työympäristöä ja työolosuhteita työsuojelun viranomaisvalvonnan, työnantajan ja työntekijöiden yhteistoiminnan avulla. (Työterveyshuoltolaki 1383/2001.) Taapero-päiväkodeilla työsuojelu kuuluu toimitusjohtajan tehtäviin.

Työsuojeluviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä saada Verohallinnolta työsuhteen vähimmäisehtojen noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot asiakkaan veronmaksuvelvollisuuden täyttämisestä ja verojen maksuun liittyvästä maksujärjestelystä sekä välttämättömät tiedot Verohallinnolle annetuista ilmoituksista työntekijöiden määrän, maksettujen palkkojen ja liiketoiminnan harjoittamisen selvittämiseksi (Työterveyshuoltolaki, 1383/2001). Tämäkin osa-alue kuuluu Taaperoilla toimitusjohtajan tehtäväkuvaan.

Työterveyshuoltolaissa säädetään työnantajan velvollisuudesta järjestää työterveyshuolto sekä työterveyshuollon sisällöstä ja toteuttamisesta. Taapero-päiväkotien työterveyshuolto on tilattu ostopalveluna Suomen Terveystalolta. Suomen Terveystalo on useammalla paikkakunnalla toimiva yksityinen lääkäriasemaketju. Hädän sattuessa ei tarvitse siis olla Kirkkonummella saadakseen hoitoa, vaan se on mahdollista myös muualla. Jokaiselle työntekijällä kuuluu perusteellinen työhöntulotarkastus sekä noin joka toinen vuosi työterveyslääkärin tekemä, niin sanottu rutiinitarkastus. Lain tarkoituksena on työnantajan, työntekijän ja työterveyshuollon yhteistoimin edistää työhön liittyvien sairauksien ja tapaturmien ehkäisyä, työn ja työympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta, työntekijöiden terveyttä sekä työ- ja toimintakykyä työuran eri vaiheissa sekä työyhteisön toimintaa. (Työterveyshuoltolaki 1383/2001.)

Yksityinen päivähoiton tuottaminen on kuluttajapalvelun tuottamista. Laki kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta (75/2004) säättää kuluttajapalveluksia. Laki edellyttää, että palvelun tarjoaja toimii esimerkiksi päivähoitopalvelujen vaatiman huolellisuuden ja ammattitaidon edellyttämällä tavalla niin, ettei aiheuteta vaaraa palveluksen vaikutuspiiriin kuuluvien henkilöiden terveydelle tai omaisuudelle. Päivähoitoa tarjoavalla on oltava riittävät ja oikeat tiedot palveluksesta sekä niihin liittyvistä riskeistä. (Laki kuluttajapalvelusten turvallisuudesta 75/2004.)

Kunnan tehtävänä on alueellaan valvoa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja päätösten noudattamista. Kunnassa nämä tehtävät hoitaa kunnan määräämä lautakunta tai muu monijäseninen toimielin (kunnan

valvontaviranomainen). Valtuusto voi antaa lautakunnalle tai toimielimelle oikeuden siirtää toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle tai jaostolle. (Laki kuluttajapalvelusten turvallisuudesta 75/2004.)

Elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Terveysuojelulaki (763/1994) korostaa, että elinympäristöön vaikuttavaa toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy. (Terveysuojelulaki 763/1994.)

Elintarvikelain (23/2006) tehtävänä on varmistaa elintarvikkeiden ja niiden käsittelyn turvallisuus sekä elintarvikkeiden hyvä terveydellinen ja muu elintarvikemääräysten mukainen laatu. Elintarvikelakia sovelletaan elintarvikkeisiin ja niiden käsittelyolosuhteisiin, elintarvikealan toimijoihin sekä elintarvikevalvontaan kaikissa elintarvikkeiden tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheissa. Elintarvikkeiden käsittelyä, säilytystä ja kuljetusta koskevat vaatimukset edellyttävät, ettei elintarvikkeiden hyvä hygieeninen laatu saa vaarantua. (Elintarvikelaki 23/2006.) Taapero-päiväkodeilla tämä tarkoittaa sitä, että kuhunkin keittiöön on luotu omat kansiot erillisine listoineen, joihin kirjataan muun muassa seuraavia asioita: jääkaapin lämpötila, pakastimen lämpötila, lounasruoan lämpötila, lisukesalaatin lämpötila sekä havaitut puutteet.

Elintarvikealan toimijan on laadittava kirjallinen suunnitelma omavalvonnasta, noudatettava sitä ja pidettävä kirjaa sen toteuttamisesta. Omavalvontasuunnitelmassa on kirjattuna kriittiset kohdat ja niihin liittyvien riskien hallinta. Omavalvontasuunnitelmaan tulee tarvittaessa liittää näytteenotto- ja tutkimussuunnitelma sekä tieto laboratorioista, joissa omavalvonnassa otettavat näytteet tutkitaan. (Elintarvikelaki 23/2006.) Elintarvikevalvoja käy kerran vuodessa tekemässä tarkastuksen Taapero-päiväkodeilla, jotka kuuluvat Espoon elintarvikeviranomaisten alaisuuteen.

Pelastuslakia (468/2003) sovelletaan tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäisyyn. Huoneiston haltija on velvollinen huolehtimaan siitä, että asunto varustetaan palovaroittimella tai muulla laitteella, joka mahdollisimman aikaisin havaitsee alkavan tulipalon ja hälyttää asunnossa olevat. Taapero-päiväkodeilla on sähköverkkoon kytketyt palohälytínjärjestelmät sekä muutamia yksittäisiä

palohälyttimiä. Palohälyttimet testataan kerran kuukaudessa, ja tarkastuksen suorittanut henkilö ilmoittaa mahdolliset puutteet ja viat päiväkodin johtajalle välittömästi. Tehdyt tarkastukset kirjataan listaan, jotta mahdolliselta unohdukselta vältytään.

Kukin viranomainen, virasto ja laitos vastaa poikkeusoloissa väestönsuojelutehtäviin tarvitsemansa henkilöstön varaamisesta ja kouluttamisesta. Taapero-päiväkodeilla kummankin päiväkodin johtaja on nimetty pelastustoimista vastaavaksi. Päiväkodeista poistumista harjoitellaan kerran vuodessa yhdessä lasten kanssa. Jokainen, joka huomaa tai saa tietää tulipalon syttyneen tai muun onnettomuuden tapahtuneen tai uhkaavan eikä voi heti sammuttaa paloa tai torjua vaaraa, on velvollinen viipymättä ilmoittamaan siitä vaarassa oleville, tekemään hätäilmoituksen sekä ryhtymään kykynsä mukaan pelastustoimintaan. Päiväkotien henkilökunnalle on järjestetty alkusammutuskurssi sekä kurssi lasten ensiavusta. Kummallakin yksiköllä on ensisammuttimet, sammutuspeitteet sekä selvästi merkityt uloskäytävät ja kulkureitit. Keittiöihin on myös varattu taskulamput, ja matkapuhelimet tulee aina pitää siten, että niissä on virtaa.

Rakennuksen omistajan ja haltijan on huolehdittava siitä, että uloskäytävät ja kulkureitit niille pidetään kulkukelpoisina ja esteettöminä. Uloskäytävillä sekä ullakoiden, kellarien ja varastojen kulkureiteillä ei saa säilyttää mitään tavaraa. Uloskäytävät ja kulkureitit niille tulee tarvittaessa merkitä ja valaista asianmukaisesti. (Pelastuslaki 468/2003.)

4 LAPSET PÄIVÄKODISSA

4.1 Taapero-päiväkotien varhaiskasvatusnäkemys

Kuvio 2. Taapero-päiväkotien varhaiskasvatusnäkemys.

Taapero-päiväkotien varhaiskasvatusnäkemysten mukaan kaiken toiminnan keskiössä on lapsi, 0–6-vuotias päivähoidossa oleva. Lapsen tarpeista lähtevät kaikki kuviossa kuvatut yhdeksän osa-alueita, ja kun kaikki yhdeksän osa-alueita ovat kunnossa ja tasapainossa keskenään, Taapero-päiväkodit on luonut lapselle hyvän päivän. Taaperoiden näkemysten mukaan työntekijöiden

ei tule eikä tarvitse tehdä mitään muuta kuin taata lapselle jokaisesta päivästä hyvä, yksi kerrallaan. Yksikään osa-alueista ei saa mennä toisen edelle eikä jäädä toisarvoiseksi. Oleellista on keskittyä hyvään toiminnan suunnitteluun ja toteuttaa sitä siten, että toiminnassa tulee huomioiduksi lapsiryhmä, henkilökunta, kasvatuskumppanuus, ympäristö kaikkine osineen, ruoka, leikkivälineet, siisteys ja opetusmateriaalit. (Oma muistio.)

4.2. Yksi- ja kaksivuotiaat päiväkodissa

Varhaiskasvatusympäristön ilmapiirin tulee olla myönteinen. Ympäristön tulee olla turvallinen ja ottaa huomioon lasten terveyteen ja muuhun hyvinvointiin liittyvät tekijät. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 18.) Perushoiva ja huolenpito, kuten ruoka, lepo, vaatteet, terveydenhoito ja turvallinen kasvuympäristö, sekä vuorovaikutus (puhe ja muu kommunikaatio) ja lapsen hyväksyntä ovat mielestäni tärkeimmät rakennusaineet hyvään kasvuun ja hyvään ihmisyyteen (Oma muistio). Jos lapsella on turvallinen kiintymyssuhde vanhempaansa, hän tyypillisesti reagoi eron aiheuttamaan stressiin protestoimalla ero- ja/tai jälleennäkemistilanteissa selkeästi. Usein kuitenkin vanhemmat ja päivähoitajat pitävät tavoiteltavana, että lapsi sopeutuu nopeasti erotilanteisiin eikä silloin esimerkiksi itke, kiukuttele tai ripustaudu vanhempaansa. Myönteistä lapsen kannalta on se, että monet vanhemmat varaavat tähän siirtymävaiheeseen niin paljon aikaa, että vanhemmat ja lapsi voivat yhdessä tutustua etukäteen päivähoitopaikkaan, aikuisiin ja lapsiin (Räihä 2004, 132.) Taaperoilla pidetään erityisen tärkeänä pienten hoitolasten hoitosuhteen alkaessa pidettävää harjoittelujaksoa, jolloin lapsi ja vanhempi opettelevat päivähoitoa yhdessä ja vanhempi siirtää tietojaan lapsestaan päiväkodin aikuisille. (Oma muistio.)

Lasten oppiessa kävelemään, puhumaan, leikkimään ja käsittelemään esineitä niiden tarkoituksen mukaisella tavalla, heidän havainnoimiskykynsä, ajattelunsa ja käyttäytymisen säätelynsä kehittyvät samalla. Kolmen ensimmäisen ikävuoden aikana lapselle kehittyy perusluottamus, itsekontrolli ja perusoppimismotivaatio. Näiden taitojen kehittyminen on erittäin tärkeää, jotta

lapsi pystyisi aikuisena toimimaan maailmassa. On olemassa riski, että jos lapsi ei saa riittävästi vastinetta tarpeisiinsa, hänen voi olla vaikea luottaa ja uskoa itseensä sekä muihin ihmisiin. Hyvä vuorovaikutus ja lasten yksilöllisyyden ymmärtäminen ehkäisevät persoonallisuuteen perustuvaa syrjintää ja luovat edellytykset hyvän itsetunnon kehittymiselle. (Siren-Tiusanen 2002, 16.)

Alle kolmivuotiaita luonnehtii vielä suuri emotionaalisuus. Heidän tunteensa viriävät herkästi ja voimakkaina. Siksi varhaislapsuuden tunneilmastolla on erittäin tärkeä merkitys muun muassa lasten itsetunnon rakentumiselle. Alle kolmivuotiaat ovat olemukseltaan myös hyvin välittömiä ja toteuttavat pyrkimyksiään koko kehollaan. Staattiset, samana pysyvät asennot, kuten pitkällinen istuttaminen, rasittavat heitä ei-toivotulla tavalla. Lapset ovat yhteydessä ympäristöönsä kehonsa, tunteidensa ja mielensä kautta. (Siren-Tiusanen 2002, 19.)

Aikuisen fyysinen läheisyys on tärkeää. Kun aikuinen on lähellä, lapset voivat lähteä tutkimaan ympäristöä luottavaisin mielen. Pikkulapsille onkin tyypillistä käydä pienillä tutkimusmatkoilla ja palata sitten käymään aikuisen lähellä. Lapselle on tärkeää nähdä aikuinen ja tulla itse nähdyksi. (Kalliala 2009, 51-53.)

Vuoden ja kuuden kuukauden ikäinen tyttö istuu leikkihuoneen lattialla ja tutkii legolaatikon sisältöä. Hänen hoitajansa istuu pienen matkan päässä. Tyttö haistelee ja maistelee legoja. Hetken päästä hän nousee ja käy katsomassa ovelle mitä viereisessä tilassa tapahtuu. Aikuinen hymyilee tytölle ja tyttö jatkaa matkaa hieman eteenpäin. Käytyään muutaman hetken ajan toisessa huoneessa, hän palaa takaisin ja jatkaa legojen tutkimista. Pian tyttö osoittaa hymyillen kahta legoa, jotka hän on laittanut päällekkäin. (Oma muistio.)

Lapsi tarvitsee sylin, katsekontaktin ja kehuun omasta toiminnastaan. Näihin tarpeisiin Taapero-päiväkotien henkilökunta pyrkii vastaamaan. Kuten päiväkotien toiminta-ajatuksessa todetaan: ”Arvostamme rakastavaa ja lämmintä ilmapiiriä sekä turvallista kasvuympäristöä. Meillä on aina syli avoinna lapselle.” (Taapero-päiväkotien varhaiskasvatussuunnitelma 2005.) Ympäristön jäsentäminen eli rakennustelineiden rakentaminen lapselle tapahtuu siten, että aikuinen on yhden askeleen edellä, kertoo ja kuvailee tulevia asioita. Tähän liittyy myös turvallisuudesta huolehtiminen. Suuressa lapsiryhmässä lapsen hoitajat joutuvat ennakoimaan tilanteita monin eri tavoin. Kun henkilökuntaa on

riittävästi, hoitopaikassa on yhteiset säännöt ja fyysinen ympäristö on turvallinen ja viihtyisä, työntekijän ”varuillaanolon” tunne vähenee ja muuhun vuorovaikutukseen jää voimavaroja (Räihä 2004, 134).

Pieni lapsi, niin kuin yksi–kaksivuotias lapsi on, oppii kokemukseni mukaan maistamisen, haistamisen ja kokeilun kautta. Tässä asiassa on Taaperoilla kiinnitettävä erityistä huolellisuutta pienten lasten taipumukseen laittaa kaikki suuhunsa. Esimerkiksi lattialle tippunut nasta voi olla nieltynä hengenvaarallinen. Kaikkien askartelumateriaalien täytyy olla myrkyttömiä ja turvallisia käyttää. Pikkuiset saattavat syödä saippuaa, desinfiointiaineita, siivousaineita, pesuaineita, paperia, hiekkaa, kiviä, ihan mitä vain. Fyysisen turvallisuuden takaaminen ja lapsen auttaminen muistamaan omat vanhempansa ovat tärkeimmät asiat pienten lasten turvallisen ympäristön luomisessa. (Oma muistio.)

4.3 Kolme–kuusivuotiaat päiväkodissa

Taaperoilla lapset on jaettu ikänsä mukaan pienryhmiin, ja ryhmästä vastaa ammatillisen koulutuksen saanut omahoitaja, vastuukasvattaja. Aikuisten tavoitteena on luoda toimiva ja avoin vuorovaikutussuhde lapseen. Aikuinen on se, joka täyttää perushoidolliset tarpeet, luo rajat ja antaa läheisyyttä. Lapsen tehtävä on olla lapsi, juuri riittävä sellaisenaan. (Oma muistio.)

Kolme–kuusivuotiaiden kehitysvaihe on tavattoman monivaiheinen. Lapsi muuttaa ajatteluaan primaarista sekundaariseksi, konkreettisten asioiden ymmärtäminen laajenee abstrakteihin käsitteisiin. Syyn ja seurauksen suhde vahvistuu, ajan tajuaminen kehittyy, odottamaan oppiminen kehittyy ja lapsi oppii myös erottamaan oikeaa väärästä. Kehittyminen on kokonaisvaltaista, siihen kuuluu minän, tunne-elämän ja sosiaalisuuden kehittyminen, aikuiseksi kasvamisen halu sekä seksuaalinen tiedostaminen. (Arajärvi 1988, 22.)

Neljä–kuusivuotiaan lapsen kehityshaasteet ovat ennen kaikkea vuorovaikutustaitojen sekä oman kielen harjoittelussa. Lapsen on tärkeää saada harjoitella tilanteissa, joissa hänelle kehittyy näkemystä sosiaalisesta maailmasta. Lasten leikki on tähän oivallinen harjoitustilanne. Leikki-tilanteissa lapset harjoittelevat sosiaalisia sääntöjä, he oppivat tekemään monivaiheisia suunnitelmia, suorittamaan toimintasarjoja ja harjoittavat sisäisen kontrollijärjestelmän kehittymistä. (Arajärvi 1988, 27.)

Leikki-ikäisen kehitystehtävistä keskeisin on samastuminen eli identifikaatio. Kun elämänpiiri laajenee, lapsi kiinnostuu erilaisista asioista ja ympäristöistä. Aikuiset asettavat lapsen toiminnalle erilaisia käyttäytymistä ohjaavia rajoituksia. Näin lapsen on mahdollista oppia sääntöjä sekä yhteiselämän taitoja. Samaistumisen onnistuessa lapselle kehittyy aloitteellisuutta ja kokemusta oman toimintansa vaikutuksesta omaan ja toisten elämään. Aktiivinen ja kyselevä lapsi hankkii tietoa ja näin muodostaa omaa käsitystä maailmasta. Kolmevuotias osaa tuottaa jo useamman sanan lauseita. Niin sanottu kyselykausi ajoittuu lapsen kehityksessä kolmen ja kuuden ikävuoden väliin. Päiväkodin aikuisten onkin tärkeä tukea lapsen kielenkehitystä vastaamalla hänen kysymyksiinsä, loruttelemalla, riimittelemällä ja laulamalla. Lapsen vuorovaikutustaidot kehittyvät samaa vauhtia hänen kielenkehityksensä

kanssa. Mikäli lapsen kehityksessä on joitakin vaikeuksia, jos vaikka hänen tunneilmaisuaan tai toimintaansa rajoitetaan liiaksi, on mahdollista, että lapsi kokee myöhemmin syyllisyyttä näistä asioista. (Piiroinen-Malmi & Strömberg 2008, 57–67.)

Sosiaalisena ympäristönä päiväkotiki on hyvä paikka neljä–kuusivuotiaalle harjoitella kieltä, sen käyttöä, sanojen merkitystä sekä ohjeiden noudattamista. Lapset keräävät osakseen sosiaalista pääomaa, voimavaroja, joiden avulla he saavat paremmat mahdollisuudet selvitä aikuisena sosiaalisissa tilanteissa. Päiväkotiryhmässä sosiaalista pääomaa synnyttävinä resursseina toimivat lapsen saama suosio, ystävyys ja kumppanuus, sosiaalinen asema ja yhteisesti jaetut merkitykset ja normit. Nämä asiat syntyvät vastavuoroisissa toimintaprosesseissa eikä lapsi voi luoda niitä yksinään. (Alanen 2009, 97.) Esikouluikää lähestyttäessä toisten toiminnan katselu ja aikuisen turvautuminen vähenevät ja lapset suuntautuvat yhä enemmän yhteisleikkeihin. Leikki-ikäisille on tyypillistä huoli muiden lasten seuraan pääsemisestä sekä pyrkimys hallita enenevässä määrin omaa toimintaansa. Tämä näkyy esimerkiksi lapsiryhmän yhteisen kulttuurin piirteinä ja aikuisen, auktoriteetin ja sääntöjen uhmaamisena. (Lyytinen 1997, 125.)

Kolme–kuusivuotiaat lapset ovat kovin vikkeliä jaloistaan, ja usein heidän ajattelunsa jää niin sanotusta jalkojen alle. Vilkkait liikkeet ja jatkuva uteliaisuus nähdä ja kokea kaikenlaista uutta ovat kolme–kuusivuotiaiden suurimmat turvallisuusriskit. Lapsia kiinnostavat luonnolliseen kehitykseen kulloinkin kuuluvat liikkumistavat, joten toimintojen estäminen on aikuiselle työlästä puuhaa.

Lasten keskeisille liikkumistarpeille, kuten juoksulle, kiipeämiselle tai hyppimiselle, tulisi löytää päivähoidossa turvallisia ja sallittuja kanavia. Ne ovat samalla tapoja purkaa lihaksissa olevaa energiaa ja rytmittää päivää niin, että lapset jaksavat keskittyä toimiin ahtaissakin tiloissa. (Siren-Tiusanen 1997, 104.) Kolme–kuusivuotias kiipeilee, juoksee, hyppii, pomppii, on jatkuvasti menossa jonnekin, puhuu paljon ja oppii koko ajan valtavasti lisää fyysisiä taitoja. Aikuisten tulee kiinnittää erityistä huomiota lasten liikkumiseen varsinkin portaissa ja piha-alueilla. Lapset saavat halutessaan lukot ja portit auki. Toinen

tärkeä asia mielestäni leikki-ikäisten lasten turvallisuuden takaamisessa on sosiaalisten taitojen harjoittelu. Aikuisten täytyy opettaa lasta käyttäytymään oikein ja luottamaan aikuisiin. Vuorovaikutussuhteet kavereiden kanssa voivat olla kovinkin mutkikkaita, ja lapsi kaipaa niissä tukea aikuiselta. (Oma muistio.)

5 TURVALLISUUSUUNNITTELU

5.1 Lait sekä säädökset

Perustuslain perusoikeussäännöksistä varhaiskasvatuksen toteuttamisessa keskeisiä oikeuksia ovat yhdenvertaisuus, ihmisarvon loukkaamattomuus, yksilön vapauden ja oikeuksien turvaaminen, uskonnonvapaus sekä kielelliset ja kulttuuriset oikeudet. Erityisesti säännöksissä todetaan, että lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti. Perustuslain säännökset luovat julkiselle vallalle toimintavelvoitteen lapsen suotuisan kasvun edistämiseksi. Valtiovallan on tuettava perheen ja muiden lapsen huolenpidosta vastaavien mahdollisuuksia turvata lapsen hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu. Myös monissa valtioneuvoston periaatepäätöksissä on tehty linjauksia, joista seuraa velvoitteita varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Tällaisia ovat esimerkiksi periaatepäätös hallituksen maahanmuutto- ja pakolaispoliittiseksi ohjelmaksi, periaatepäätös hallinnon toimenpiteistä suvaitsevaisuuden lisäämiseksi ja rasmin ehkäisemiseksi, kestävästä kehityksestä koskeva periaatepäätös sekä periaatepäätös kansanterveysohjelmasta. Suomen lait ja asetukset antavat ohjeet lasten päivähoitolle ja sen piirissä annettavalle varhaiskasvatukselle ja määrittävät toiminnan vähimmäisvaatimukset. Esiopetus katsotaan osaksi varhaiskasvatusta. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2010.)

5.2 Turvallisuussuunnittelun tarkoitus

Päivähoidon turvallisuuden ylläpito ja kehittäminen edellyttävät turvallisuuden merkityksen ymmärtävää koulutettua henkilökuntaa, joka keskenään ja soveltuvin osin yhdessä lasten kanssa säännöllisesti kertaa tietojaan ja taitojaan muun muassa tapahtuneiden häiriötilanteiden jälkiarviointia hyväksi käyttäen. (Saarsalmi 2008, 14.) Yksi oleellisimpia varhaiskasvatusympäristön

elementtejä on turvallisuus. Turvallisuutta tulee tarkastella sekä fyysisen että psyykkisen turvallisuuden näkökulmasta. Hyvin suunniteltu ympäristö vapauttaa henkilöstöä toimimaan yhdessä lasten kanssa. Turvallisessa ympäristössä lapsilla on enemmän liikkumisen vapautta ja siten lasten oma osallisuus lisääntyy. Turvallisessa ympäristössä lapsi uskaltaa olla oma itsensä. Häntä ei kiusata ja hän tulee kuulluksi. Turvallisuus on tunnetta, että on hyväksytty. (Saarsalmi 2008, 16.) Turvallisuus on tärkeää myös lasten vanhempien näkökulmasta. Vanhempien tulee voida luottaa siihen, että lapselle ei päivän aikana tapahdu mitään pahaa.

Sosiaali- ja terveysministeriöltä on pyydetty viime aikoina selkeitä ohjeita kuntiin päivähoiton turvallisuuden parantamiseksi. Ministeriössä valmistui laajassa yhteistyössä eri tahojen kanssa julkaisu *Päivähoidon turvallisuussuunnittelu*. (Saarsalmi 2008, 17.) Julkaisu on valtakunnallinen, ja se antaa suuntaviivat, joiden avulla kunnat ja yksityiset yrittäjät voivat laatia omat päivähoiton turvallisuussuunnitelmansa. Turvallisuutta on tärkeää pohtia, jotta ei tehdä ylilyöntejä eikä turvallisuuden tavoittelu mene muun toiminnan ohi tai edelle. (Sosiaali- ja terveysalan tutkimuslaitos 2010.)

Päivähoidon turvallisuudella tarkoitetaan päivähoiton toimintayksikössä annettavan varhaiskasvatuksen turvallista toteuttamista. Turvallisuussuunnittelussa otetaan huomioon toimintayksikön henkilöstö, hoidossa olevat lapset, toimintayksikössä vierailevat henkilöt, toimintayksikön ulko- ja sisätilat sekä toimintavälineet ja lähiympäristö. Tarkastelu kohdistuu lisäksi henkisiin tekijöihin, tiedonhallintaan, toiminnan resursseihin sekä laatua koskeviin seikkoihin. Päivähoidon turvallisuussuunnittelu tukeutuu muun muassa lasten päivähoitoa, kulutustavaroita ja kuluttajapalveluita, terveydensuojelua, työturvallisuutta, työsuojelua sekä pelastustoimintaa koskeviin lakeihin ja asetuksiin. Päivähoidon turvallisuus on kaikkien päivähoiton tehtävissä työskentelevien, päivähoiton toimintayksiköistä ja niiden tiloista vastaavien, sekä lasten huoltajien yhteinen asia. Turvallinen päivähoitoympäristö antaa pohjan rauhallisen varhaiskasvatusta tukevan ilmapiirin luomiseksi ja lisää lasten ja työntekijöiden hyvinvointia. (Saarsalmi 2008, 20.)

6 TURVALLISUUSSUUNNITELMAN LAATIMINEN

6.1 Tarvekartoitus

Turvallisuussuunnitelman tekeminen lähti liikkeelle Sosiaali- ja terveysministeriön asettamasta päivähoidon turvallisuustyöryhmän vuonna 2006 ehdottamista muutos- ja parannusasioista koskien päivähoidon turvallista tuottamista. Työryhmän raportin pohjalta laadin Taapero-päiväkotien turvallisuussuunnitelman. Päiväkotien toimitusjohtaja antoi suostumuksen kun ehdotin, että voisin tehdä asian puitteista opinnäytetyön. Opinnäytetyötä silmällä pitäen keräsin aineistoa sekä osallistuin Kirkkonummen kunnan järjestämään koulutustilaisuuteen, jossa kerrottiin, kuinka turvallisuussuunnitelma tulee laatia ja mitä sen tulee pitää sisällään. Turvallisuuksuunnitelma on pelastussuunnitelmaa laajempi kokonaisturvallisuuden parantamiseen ja ylläpitämiseen tähtäävä asiakirja. Turvallisuuksuunnitelmassa tulee tulla ilmi kattavasti koko päivähoitoyksikön turvallisuuteen vaikuttavat tekijät. Nämä tekijät ovat muun muassa yksikön henkilökunta, hoitolapset, satunnaisesti vierailevat henkilöt, yksikön sisä- ja ulkotilat sekä ympäristö. Ohjekirjaksi muodostui Olli Saarsalmen vuonna 2008 toimittama teos, Päivähoidon turvallisuussuunnittelu -raportti. Kirja on tuotettu Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen sekä Sosiaali- ja terveysministeriön yhteistyöllä.

Turvallisuus on psyykkistä ja fyysistä. Fyysiseen ympäristöön Taapero-päiväkodeissa on kiinnitetty alusta alkaen suurta huomiota, samoin kuin henkilökunnan laatuun ja määrään. Päiväkotien kodinomaiset toimintaympäristöt sekä sijainti rauhallisessa kylässä helpottavat turvallisuuden valvontaa ja ylläpitoa. Turvallisuuksuunnitelman yksi päätarkoitus onkin uuden työntekijän perehdyttäminen Taaperoiden toimintaan sekä luoda uudelle työntekijälle mahdollisimman laaja ja kattava kuva siitä, missä, miten ja miksi erilaisissa tilanteissa tulee toimia. Turvallisuuksuunnitelmaa laatiessani olen halunnut painottaa ennalta ehkäisevän toiminnan merkitystä sekä sitä, että suunnitelma olisi käyttökelpoinen arjessa. Suunnitelman ulkoasussa pyrin

selkeyteen ja johdonmukaisuuteen ja siihen, että asiat on esitetty tiiviisti ja helppotajuisesti, jotta uudenkin työntekijän olisi mahdollisimman helppoa sisäistää suunnitelma.

6.2. Turvallisuussuunnitelman rakentuminen yhteistyössä Taapero-päiväkotien henkilökunnan kanssa

Henkilökunta halusi saada mahdollisimman selkeän ja helposti luettavan listan kustakin lapsiryhmästä; he kokivat, että lasten kanssa liikkuminen päiväkodin ulkopuolella tuntuu näin turvallisemmalta. Turvallisuussuunnitelman liitteenä olevaan lapsilistaan on kirjattu erityishuomiot kustakin lapsesta, kuten huoltajien puhelinnumerot, äidinkieli, lapsen allergiat sekä erilaisten sairauksien tiedot. Tämä lista on erittäin helppo ottaa mukaan retkille, joten lasten tiedot ovat aina mukana. Henkilökunta antoi palautetta muun muassa riskikartoituksesta, ja heidän toiveidensa pohjalta lisäsin muutamia kohtia. Henkilökunnan vaitiolovelvollisuus koskee myös papereilla olevia tietoja, ne eivät saa päätyä ulkopuolisen henkilön luettavaksi.

Vaaratilanteissa poistuminen päiväkodilta yhdessä lasten kanssa on koettu hankalaksi, ja tästä syystä sitä onkin harjoiteltu puolivuositain. Henkilökunnalle on tehty tarkat ohjeet, miten heidän tulee toimia esimerkiksi tulipalon yllättäessä. Toimitusjohtaja järjesti yhteistyössä muutaman muun yksityisen päiväkodin kanssa työntekijöille lasten ensiapukurssin, joka oli hyvin monipuolinen, ja henkilökunta koki saaneensa kurssilta hyviä neuvoja sekä varmuutta toimia oikein vaaratilanteessa.

Suunnitelman sähköisen version tulen toimittamaan kummankin talon tietokoneelle, jotta se olisi päivitystä varten mahdollisimman helppo saada esille, ja mikäli joitakin muutoksia tulee, niin ne on siten helppo päivittää. Päiväkotien vastaavien henkilöiden velvollisuudeksi tulee jokaisen lukuvuoden alussa päivittää turvallisuuskansion henkilötietolista, lasten henkilötiedot, huoltajien henkilötiedot sekä henkilökunnan tiedot.

7 ARVIOINTI

7.1 Prosessin arviointi

Opinnäytetyössä arviointi on ollut mukana alusta asti. Yhdessä opinnäytetyöryhmän kanssa on käyty useita keskusteluja siitä, kuinka työtä voisi ja tulisi työstää eteenpäin. Ohjaava opettaja on antanut palautetta koko prosessin ajan. Opinnäytetyön tekeminen oli iso prosessi ja vaati aikaa sekä paneutumista. Oppimiskokemuksena opinnäytetyötä isompaa tuskin tulee vastaan. Prosessi oli kaiken kaikkiaan erittäin työelämälähtöinen sekä ajankohtainen. Turvallisuutta koskevat kysymykset ovat nousseet mediassa eri yhteyksissä esille liittyen työturvallisuuteen tai opiskelijoiden perusturvallisuuteen esimerkiksi kouluissa. Kirjallisen työn liitteenä oleva turvallisuussuunnitelma on produktiomuotoinen raportti siitä, kuinka turvallisuutta edesautetaan ja ylläpidetään Taapero-päiväkodeissa.

Päiväkodeilta puuttui turvallisuussuunnitelma, pelastussuunnitelmat olivat jo olemassa. Toimitusjohtaja oli erittäin myönteinen ja oli tukena koko prosessin ajan. Hänen sanojensa mukaan Taaperoilla on paras hänen näkemänsä turvallisuussuunnitelma, ja hän onkin käyttänyt erityisen paljon aikaa ja vaivaa perehdyttääkseen henkilökuntaansa turvallisuuskysymyksiin ja laatiessaan ohjeita siitä, kuinka taaperoiden kanssa tulee toimia. Toimitusjohtaja luki kirjallisen raportin ennen esitarkastukseen jättöä. Hän antoi muutamia korjausehdotuksia ja oli erittäin kannustava.

Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetyöryhmäämme ohjaavat opettajat ovat osoittaneet ammattitaitoaan sekä kommentoidessaan että kannustaessaan. Ohjaavat opettajat ovat antaneet hyviä neuvoja liittyen sisältöön sekä lähdekirjallisuuteen. Lähdekirjallisuuden löytäminen oli opinnäytetyön suurin haaste. Selasin läpi monia tietokantoja ja kirjastojen aineistoa, mutta päivähoiton turvallisuutta käsittelevät teokset ja raportit olivat kovin vähissä. Turvallisuussuunnitelmakansion kokoaminen oli hauskaa. Erilaisten taulukoiden sekä piirrosten tekeminen oli hyvää vaihtelua perinteiseen kirjoitustyöhön. Kirjallinen osuus haki muotoaan pitkään, sisältö vaihtui useaan

kertaan ja otsikoiden paikat ja tekstit tuottivat päänvaivaa: mikä teksti olisi luontevinta asettaa ja minne, jotta kokonaisuus olisi helppolukuinen ja selkeä. Otsikoiden löydettyään paikkansa, oli tekstin tuottaminen helppoa. Produktio oli hyvin mielenkiintoinen sekä antoisa projekti.

7.2 Turvallisuussuunnitelman arviointi

Raportin tulee olla toimiva ja tiivis kokonaisuus siitä, kuinka turvallisuutta tuetaan ja päiväkodissa olevien henkilöiden perusturvallisuus saadaan taattua. Turvallisuuskansio löysi paikkansa muiden tärkeiden kansioden rivistä ja on näin ollen jatkuvasti henkilökunnan silmien alla. Kun kansio on koko ajan näkyvillä, sitä on vaikeampi unohtaa. Turvallisuus on jokapäiväinen valinta, ja Taaperoilla työssä olevilla se on jo selkäyttimeen saakka mennyt tapa toimia. Yksi syy tähän on varmasti pitkäkestoiset hoitosuhteet. Se, että samat lapset ovat hoidossa samalla aikuisella vuosia, tekee työstä enemmän sydämeen menevää. Lapsista tulee tärkeitä ja rakkaita, heistä henkilökunnan sanoin ”haluaa huolehtia kuin omistaan”.

Turvallisuussuunnitelma oli arvioinnissa Taapero-päiväkotien toimitusjohtajalla ennen julkaisua, ja hän antoi siitä rakentavaa palautetta. Tein hänen pyytämänsä korjaukset ja lisäykset. Kävimme yhdessä toimitusjohtajan kanssa keskustelun opinnäytetyöni eettisistä kysymyksistä. Päätimme yhdessä, että voin työssäni käyttää sanoja *Taaperot* sekä *Sundsberg*. Keskustelimme myös siitä, tulisiko turvallisuussuunnitelma Internetiin julkiseen jakeluun vai ei. Ohjaavan opettajani kanssa päädyimme ratkaisuun, että turvallisuussuunnitelma julkaistaan vain kirjaston käyttöön, mutta ei Internetiin. Tämän halusin sen tähden, että jokaisessa päiväkodissa tulee olla ajantasainen turvallisuussuunnitelma ja se tulee tehdä oppimisen ja yhteistyön kautta. Jollekin voisi tulla houkutus hakea valmis suunnitelma Internetistä ja muuttaa siihen vain omat tiedot.

Turvallisuussuunnitelma on mielestäni helppolukuinen sekä selkeä. Jokaisen on kätevää tarkistaa ohjeita ja tietoja kansioista. Pyrin välttämään vaikeaselkoista,

virallista tekstiä. Tavoitteena oli saada kokonaisuus, jonka lukeminen ja sisäistäminen ei puuduta lukijaa vaan toimii oppimiskokemuksena. Taaperoiden turvallisen ilmapiirin luominen on päivittäisiä pieniä tekoja, esimerkiksi turvaliivien pukeminen lasten ylle, kun heidän kanssaan poistutaan päiväkodin piha-alueelta, ja se, että rappusissa aikuinen kulkee aina lasten takana eivätkä lapset saa olla hetkeäkään ilman aikuisen valvontaa. Turvallisuuskansioon on myös kirjattuna, että mikäli henkilökuntaan kuuluva rikkoo yhdessä sovittuja ja kirjattuja asioita, niin hänelle voidaan antaa varoitusta tai hänet voidaan tarvittaessa pidättää työssä toimimisesta. Turvallisuussuunnitelman lopussa on sivu, jossa on kerrottu, että allekirjoittamalla työntekijä sitoutuu noudattamaan laadittua ohjeistusta. Allekirjoitus toimii vakuutena sitoutumiselle toimintaan pienten taaperoiden parhaaksi. Suunnitelma on hyvä ja toimiva, mikäli se ehkäisee yhdenkin riskitilanteen tai edesauttaa pienen tai ison ihmisen turvallisuuden luomista.

7.3 Lopuksi

Ammatillisen kasvuni kannalta oli erittäin hyvä, että valitsin produktiomuotoisen tavan toteuttaa opinnäytetyö. Ammatillista kasvua on tapahtunut kohdallani erityisesti tieteellisen tekstin laadinnassa sekä vuorovaikutustaidoissa. Tavanomainen kirjallinen raportti jostakin tutkimusaiheesta ei olisi opettanut minua näin hyvin. Ohjaavan opettajan kanssa käydyt keskustelut ja sähköpostiviestit olivat suurena apuna työstäessäni kirjallista osuutta. Turvallisuussuunnitelman tein hieman itsenäisemmin, ja se hyvä oppimiskokemus. Oli varsin mielenkiintoista tutustua lähteisiin, sekä huomata, että aiheeni on melko tuore varhaiskasvatuksen piireissä. Aiemmilta vuosilta löytyi yksi opinnäytetyö, jonka aihe liittyi samaan kuin minulla.

Koen kasvaneeni opinnäytetyöprosessin aikana niin ihmisenä kuin ammattilaisena ja haluan kaikin tavoin omalla toiminnallani tukea sitä, että meidän kaikkien on hyvä olla yhdessä Taapero-päiväkodeilla. Vastaavan asemassa ollessani ja töitä tehdessäni olen tähän niin velvoitettu kuin oikeutettu. Opinnäytteeni tulee siis oman työpaikkani käyttöön, olen saanut ja

joutunut pohtimaan tapojani toimia ja tehdä työtä hyvinkin syvällisesti. Olen kiinnittänyt huomioita mitä pienimpiinkin asioihin aivan eri tavalla tämän produktion tiimoilta. Työn ja opiskelun yhteensovittaminen ei ole ollut kevyttä, ja olenkin useaan kertaan joutunut arvioimaan läheisyyttäni opinnäytetyöni aiheeseen, etten vain katsoisi liian läheltä ja tulisi sokeaksi aiheelle. Ajoittain on ollut paikallaan ottaa etäisyyttä ja jättää aihe sivuun hetkeksi.

Koen tehneeni hyvää ja tärkeää työtä luodessani oppaan siihen, kuinka niin lasten kuin aikuistenkin on turvallisempi olla. Uskon vakaasti hyvän perusturvallisuuden tunteen olevan ensisijainen tekijä lasten hyvinvoinnille sekä hyvän työn tekemiselle.

LÄHTEET

- Alanen, Leena, toim, & Karila, Kirsti, toim, 2009. Lapsuus, lapsuuden instituutiot ja lasten toiminta. Tampere: Vastapaino
- Arajärvi, Terttu, 1988. Tasapainoinen lapsuus. Elämänkoulussa. Juva: WSOY
- Elintarvikelaki 23/2006
- Kalliala, Marjatta, 2009. Kato mua! Kohtaako aikuinen lapsen päiväkodissa? Tampere: Juvenes Print
- Karila, Kirsti (toim.), Kinos, Jarmo & Virtanen, Jorma, 2001. Suomalaisen lastentarha- ja päiväkotipedagogiikan jäljillä. Varhaiskasvatuksen teoria suuntauksia. Juva: PS- kustannus.
- Kirkkonummen kunnan tiedote lasten vanhemmille. Päivähoitomaksut 1.9.2009 alkaen. Kirkkonummi 2009. Viitattu 27.9.2009.
[http://w3.kirkkonummi.fi/kunnari/intrakun_k.nsf/64436ab8f406db5ac225657c0062b8ac/0727fa544153f87bc2257574003fab62/\\$FILE/p%C3%A4iv%C3%A4hoitomaksut%202009-2010.pdf](http://w3.kirkkonummi.fi/kunnari/intrakun_k.nsf/64436ab8f406db5ac225657c0062b8ac/0727fa544153f87bc2257574003fab62/$FILE/p%C3%A4iv%C3%A4hoitomaksut%202009-2010.pdf)
- Laki ja asetus yksityisten sosiaalipalveluiden valvonnasta 603/1996 ja 1208/1996,
- Laki ja asetus lasten päivähoidosta 36/1973 ja 239/1973
- Laki kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta 75/2004
- Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta 44/2006
- Lyytinen, Paula 1997. Lapsen kielen ja kommunikointitaitojen kehitys. Johdatus kehityspsykologiaan – kehitys kontekstissaan. Porvoo: WSOY. 105–138.
- Oma muistio. Päiväkirja opinnäytetyöprosessin ajalta.
- Pelastuslaki 468/2003
- Piironen- Malmi, Ulla & Strömberg, Seija 2008. Välittämisen pedagogiikka. Keuruu: Tammi.
- Räihä, Hannele 2004. Perheen vuorovaikutus ja lapsen kehitys. Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoidossa. Helsinki: Tammi. 125–137.
- Saarsalmi, Olli (toim.) 2008. Päivähoidon turvallisuussuunnittelu. Stakes ja STM. Stakes Oppaita 71
- Siren-Tiusanen, Helena 1997. Motorisen kehityksen kontekstisidonnaisuus. Näkökulmia kehityspsykologiaan - kehitys kontekstissaan. Porvoo: WSOY. 87–105.
- Siren-Tiusanen, Helena 2002. Alle kolmivuotiaiden kehitys ja suotuisat varhaiskasvatuskäytännöt. . Pienet päivähoidossa. Alle

kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Juva: WS Bookwell Oy. 14–33.

Sosiaali- terveysministeriön Internet-sivut. Helsinki 2010.

[Http://varttua.stakes.fi/FI/LaitJaLinjaukset/linjaavat_asiakirjat/linjaavat_asiakirjat.htm](http://varttua.stakes.fi/FI/LaitJaLinjaukset/linjaavat_asiakirjat/linjaavat_asiakirjat.htm). Viitattu 10.3.2010.

Taapero- päiväkotien varhaiskasvatussuunnitelma. Julkaisematon lähde 2004.

Terveysuojelulaki 763/1994

Työterveyshuoltolaki 1383/2001

Työturvallisuuslaki 738/2002

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2005. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Oppaita 56. 13-14.

Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien julistus. 1989

LIITE 1 Taapero-päiväkotien turvallisuussuunnitelma